

ALTERNATÍVNA PLATFORMA SLOVENSKÝCH REKTORIEK A REKTOROV

Za otvorenú diskusiu o budúcnosti, smerovaní a hodnotách slovenského vysokého školstva

17. november 2020

V tento symbolický a pre naše dejiny taký významný deň, ohlasujeme vznik nezávislej platformy slovenských rektoriiek a rektorov. Je alternatívou voči oficiálne prezentovanej línii väčšinovej časti Slovenskej rektorskej konferencie (SRK).

Nechceme však, aby naša iniciatíva bola vnímaná ako boj proti niekomu. Chceme, aby sa na báze tejto platformy slobodne a otvorene diskutovalo o veciach, o ktorých (až na svetlé výnimky) v súčasnosti reprezentácie vysokých škôl mlčia. Sme presvedčení, že práve rektorky a rektori by v súčasnosti mlčať nemali a že ich hlas by vo verejnom priestore mal zaznievať oveľa silnejšie a otvorenejšie, než tomu bolo doposiaľ.

Z týchto dôvodov zakladáme platformu, ktorá je otvorená všetkým rektorkám a rektorom slovenských vysokých škôl a univerzít. Chceme zdôrazniť, že ani SRK nie je homogénnym celkom, hoci jej prezídium sa o takýto obraz usiluje. Rektorky a rektori majú byť natoľko výrazné osobnosti, ktoré sa neboja prezentovať aj kontroverzné, či menšinové názory, ak sú o ich správnosti a hodnotovej ukotvenosti presvedčení. My takýmto presvedčením disponujeme, a preto sme pripravení diskutovať o budúcnosti slovenského vysokého školstva.

Ponúkame predovšetkým tieto témy do diskusie:

DIVERZIFIKÁCIA VYSOKÝCH ŠKÔL NA SLOVENSKU

Je nevyhnutné otvoriť diskusiu o rozvrstvení vysokých škôl, a to na základe ich vedeckého alebo umeleckého výkonu, podielu na výskume a inováciách alebo počtu študentov. Diverzifikácia vysokých škôl by mala zohľadňovať kritériá prevalence výskumného, vzdelávacieho, či umeleckého prvku v portfóliách jednotlivých vysokých škôl.

SME TU PRE ŠTUDENTOV

Kvalita vzdelávania by nemala byť iba na papieri. Doteraz neprebehla diskusia o význame a štruktúre bakalárskeho a magisterského štúdia, a len formálne diskusia o samotnej výučbe. Diskutujme o štátnej vzdelávacej politike, o rozumnej participácii praxe či zamestnávateľov, ale preferujme ako cieľ vysokoškolského vzdelania v prvom rade výchovu kriticky mysliacich ľudí.

QUO VADIS, AKADEMICKÁ SAMOSPRÁVA?

Riadenie vysokých škôl by sa malo zmeniť posilnením manažérskych kompetencií rektorov, ktorí ako štatutári nesú priamu zodpovednosť za chod vysokej školy. Diskutujme, akým spôsobom a za čo má byť zodpovedný akademický senát či správna rada vysokej školy.

VNÚTORNÉ MECHANIZMY VYSOKÉHO ŠKOLSTVA

Sme presvedčení, že fungovanie súčasných mechanizmov v slovenskom vysokom školstve nie je optimálne. Akademická sloboda a nezávislosť vysokých škôl sú pre nás *conditio sine qua non*; zmenu si vyžaduje fungovanie samosprávy v zmysle vyváženosti jednotlivých kompetencií. Vytvárajme priestor na diskusiu aj o citlivých či nepopulárnych témach.

ZLYHANIE SYSTÉMU ALEBO JEDNOTLIVCA?

Sme svedkami vyhlásení o tom, že systém je dobre nastavený a nedotknuteľný. Ak dochádza ku krízam, nie je to problém systému. Ale je to v skutočnosti tak? Ak ide o zlyhanie jednotlivcov, poukážme na to, ak ide o systémové zlyhanie, nebojme sa to nahlas povedať.

OBNOVA DÔVERY

Presvedčme verejnosť, že sme schopní spravovať svoje akademické záležitosti sami, a že sme takejto dôvery hodní. Správa vecí verejných je na jednej strane o slobode, na strane druhej o zodpovednosti. O zodpovednosti za hodnoty, ktoré vysoké školy odovzdávajú budúcim generáciám. A to bez vzájomnej komunikácie nepôjde.

Domnievame sa, že vnútorná diskusia medzi reprezentáciami vysokých škôl, primárne na pôde SRK, nie je dostatočná a primeraná vážnosti aktuálnej situácie. Vysoké školstvo stojí na križovatke a musí sa rozhodnúť, ako ďalej. Musíme hľadať partnerov v externom prostredí, ktorí sa budú aktívne podieľať na obnove dôvery verejnosti v inštitúcie vysokých škôl. Dôležitú úlohu v diskusii musia zohrať aj naši študenti.

Ponúkame otvorenú ruku každému, kto chce prispieť do diskusie o témach nastolených touto platformou, ale samozrejme i o témach ďalších. Ide o jednu z najdôležitejších inštitucionálnych diskusií, na ktorú táto spoločnosť čaká od roku 1989.

*Obnovme spoločne
dôveru širokej verejnosti
v slovenské vysoké školstvo!*

MAREK ŠTEVČEK
Univerzita Komenského v Bratislave

MIROSLAV FIKAR
Slovenská technická Univerzita
v Bratislave

STANISLAV KMEŤ
Technická univerzita v Košiciach

PAVOL SOVÁK
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
v Košiciach

JANA MOJŽIŠOVÁ
Univerzita veterinárskeho lekárstva
a farmácie v Košiciach

BOHUNKA KOKLESOVÁ
Vysoká škola výtvarných umení
v Bratislave

JURAJ STERN
Paneurópska vysoká škola v Bratislave

EGON KRÁK
Hudobná a umelecká akadémia
Jána Albrechta Banská Štiavnica

SAMUEL ABRAHÁM
Bratislavská medzinárodná škola
liberálnych štúdií, BISLA